

Naziv kolegija: Komparativna književnost: Uvod u računalnu analizu književnih tekstova

Nastavnik: Lovro Škopljanać

ECTS bodovi: 6

Trajanje: ljetni semestar 2024./2025.

Status: izborni kolegij za drugu i treću godinu preddiplomskoga studija

Oblik nastave: predavanja i rad u seminaru

Uvjeti za upis kolegija: nema

Način polaganja ispita: usmeni ili pismeni (seminarski rad)

Cilj kolegija: Predstaviti, razjasniti i demonstrirati osnovne mogućnosti analize književnih tekstova na hrvatskom i drugim jezicima korištenjem metoda digitalne humanistike.

Sadržaj kolegija: Pojava digitalne humanistike i digitalnih alata, koji su ostvarili određene rezultate i u proučavanju književnosti, predstavili su nove mogućnosti i potrebe pred studente književnosti, ponajviše na području analize teksta. Ovaj kolegij uvodi polaznike u pretpostavke i specifičnosti računalne analize književnih tekstova korištenjem odabranih, digitalno dostupnih primjeraka. U uvodnome dijelu (predavanja 1-3) izložit će se specifična komparatistička utemeljenost takve analize, povezujući je s relevantnim konceptima kao što su digitalna humanistika, udaljeno i brojčano čitanje, makroanaliza i slično. Nakon toga (predavanja 4-5) će se pozornost posvetiti postojećim i dostupnim mogućnostima za računalno proučavanje tekstova, te upućivanju studenata u njihovo korištenje. Baratajući tim znanjima, glavnina kolegija (predavanja 6-15) posvetit će se računalno potpomognutom iščitavanju odabranih književnih tekstova. Studenti će u sklopu kolegija (tijekom seminara) i samostalno proučavati književne tekstove s obzirom na osnovne kategorije književne analize, koristeći pritom metode računalne obrade teksta, uz primjere iz sličnih provedenih istraživanja. Osobita pozornost posvetit će se ne samo komparativnome aspektu analize (usporedba različitih tekstova i autora), već i komparatističkome u smislu formuliranja zaključaka o važnosti računalne analize za komparativnu književnost u cjelini.

Raspored rada po tjednima:

- 1 – Konstituiranje kolegija
- 2 – Digitalna humanistika
- 3 – Književnost i potencijal računala
- 4 – Alati
- 5 – Projekti
- 6 – Analiza teksta I: lirika
- 7 – Analiza teksta I: epika
- 8 – Analiza teksta I: drama
- 9 – Analiza teksta II: entiteti (NER)
- 10 – Analiza teksta II: prostor
- 11 – Analiza teksta II: vrijeme

12 – Analiza teksta III: teme

13 – Analiza teksta III: sentimenti

14 – Analiza teksta III: stil

15 – Zaključivanje kolegija

Literatura:

- a) primarna: Prema dogovoru u kolegiju; digital(izira)ni tekstovi dostupni na stranicama poput *Digitalna zbirka i katalog Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, *European Literary Text Collection*, *Google Books*, *HathiTrust Digital Library*, *Lektire.hr*, *Project Gutenberg*, *Zbirka književnih djela na hrvatskome jeziku* (FFZG) i slično

- b) sekundarna, obavezna:

Herrmann, J Berenike; Bories, Anne-Sophie; Frontini, Francesca; Jacquot, Clémence; Pielström, Steffen; Rebora, Simone; Rockwell, Geoffrey; Sinclair, Stéfan. Tool criticism in practice. On methods, tools and aims of computational literary studies. *DHQ: Digital Humanities Quarterly*, 17 (3), 2023 (dostupno ovdje). [4]

Jovanović, Neven. Aluzivne dimenzije vračare iz En Dora u Marulićevoj *Davidijadi*. *Književna smotra*, 206(4), 2022 (dostupno ovdje). [7]

Karlińska, Agnieszka. The art of nerves: A quantitative and qualitative analysis of drama at the turn of nineteenth and twentieth century. *Digital Scholarship in the Humanities*, 36 (1), 2021. [8]

Moretti, Franco. Conjectures on World Literature. *New Left Review*, 1, 2000 (dostupno ovdje). [3]

Nikolić, Davor. Digitalna humanistika i nacionalna filologija: o mogućim implikacijama računalnoga obrata. *Croatica*, 40 (60), 2016 (dostupno ovdje). [2]

Piper, Andrew. *Enumerations: Data and Literary Study*, University of Chicago Press, 2018. [6 (str. 22-41)]

Siemens, Ray i Schreibman, Susan (ur.). *A Companion to Digital Literary Studies* (ur.), Oxford: Blackwell, 2008. [5 (str. 451-476)]

- c) sekundarna, izborna:

Allison, Sarah; Gemma, Marissa; Heuser, Ryan; Moretti, Franco; Tevel, Amir; Yamboliev, Irena. Style at the scale of the sentence, Stanford Literary Lab, 2013 (dostupno ovdje). [14]

Bode, Katherine. What's the Matter with Computational Literary Studies? *Critical Inquiry*, 49 (4), 2023. [15]

Heuser, Ryan; Moretti, Franco; Steiner, Erik. The Emotions of London, Stanford Literary Lab, 2016 (dostupno ovdje). [10]

Jockers, Matthew L. *Macroanalysis: Digital methods and literary history*, University of Illinois Press, 2013. [12 (str. 35-62)]

Kim, Evgeny i Klinger, Roman. A Survey on Sentiment and Emotion Analysis for Computational Literary Studies. *Eprint arXiv:1808.03137*, 2021 (dostupno ovdje). [13]

Underwood, Ted. Why Literary Time is Measured in Minutes. *ELH* 85 (2), 2018. [11]

Vala, Hardik; Jurgens, David; Piper, Andrew; Ruths, Derek. Mr. Bennet, his coachman, and the Archbishop walk into a bar but only one of them gets recognized: On The Difficulty of Detecting Characters in Literary Texts. *Proceedings of the 2015 Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing*, 2015 (dostupno ovdje). [9]

d) dodatna:

Archer, Jodie i Jockers, Matthew L. *The Bestseller Code: Anatomy of the Blockbuster Novel*. New York: St. Martin's Press, 2016.

Bird, Steven; Klein, Ewan; Loper, Edward. *Natural Language Processing with Python*, Beijing: O'Reilly Media, 2009.

Bourrier, Karen, i Thelwall, Mike. The Social Lives of Books: Reading Victorian Literature on Goodreads. *Journal of Cultural Analytics*, 2020.

Crompton, Constance; Lane, Richard J.; Siemens, Ray (ur.). *Doing Digital Humanities*, London i New York: Routledge, 2016.

Gold, Matthew K. (ur.). *Debates in the Digital Humanities*, Minneapolis: University of Minnesota Press, 2012.

Goldstone, Andrew i Underwood, Ted. The Quiet Transformations of Literary Studies: What Thirteen Thousand Scholars Could Tell Us. *New Literary History*, 45 (3), 2014.

Herrmann, J. Berenike; Jacobs, Arthur M.; Piper, Andrew. Computational Stylistics, u *Handbook of Empirical Literary Studies* (ur. Donald Kuiken i Arthur M. Jacobs), Berlin, Boston: De Gruyter, 2021.

Jockers, Matthew L. *Text Analysis with R for Students of Literature*, Heidelberg: Springer, 2014.

Montfort, Nick. *Exploratory Programming for the Arts and Humanities*, Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 2016.

Moretti, Franco. *Graphs, maps, trees: Abstract models for literary history*. London, New York: Verso, 2007.

Piper, Andrew. Do we know what we are doing? *Journal of Cultural Analytics*, 2019.

Pressman, Jessica. Electronic Literature as Comparative Literature, u *Futures of Comparative Literature: ACLA State of the Discipline Report* (ur. Ursula K. Heise), Routledge, 2017.

Stanford Literary Lab, *Pamphlets*, 2011- (<https://litlab.stanford.edu/pamphlets/>).

Underwood, Ted. *Distant Horizons: Digital evidence and literary change*, University of Chicago Press, 2019.